

До

Научно жури

при Югозападен университет „Неофит Рилски“

гр. Благоевград

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Верка Любенова Лазарова,

научна специалност "Трудово право и общественно осигуряване",

Правно-исторически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград

член на Научното жури, определено със Заповед № 1911/01.10.2019 г. на ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ по защита на дисертационния труд на тема **„Трудов договор за обучение по време на работа„** за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Трудово право и общественно осигуряване“, професионално направление 3.6 Право, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки на **Христо Николаев Банов**, докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Гражданскоправни науки“ при Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“, Благоевград.

Уважаеми членове на научното жури,

Дисертантът Христо Николаев Банов е роден през 1990 г. Завършил е право в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 2014 година. От 2015 г. и към момента е асистент по трудово право при Института за държавата и правото при БАН. От 2017 г. е хоноруван асистент по трудово право и осигурително право в Юридическия факултет на УНСС и в Правно-историческия факултет при Югозападен университет „Неофит рилски“. Работи от 2017 г. и като юрисконсулт в Институт по механика при БАН.

Основание за започване на процедурата се съдържа Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав на Република България, Вътрешните правила за

развитието на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски” а така също и съгласно решение на Факултетния съвет на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”, Протокол № 39/25.09.2019 г. и заповед № 1911/01.10.2019 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ за определяне членовете на научното жури.

Документите, представени от дисертантът съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и ВПРАС в ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Представеният дисертационен труд е правилно структуриран съобразно поставената тема на изследване- Трудът е в обем от 396 страници. В структурно отношение дисертационният труд се състои от: съдържание, въведение, три глави, заключение и библиография.

По темата на дисертационния труд са дисертантът има 4 отпечатани статии:

1. Усъвършенстване на правната уредба на професионалната квалификация, образованието и обучението в съответствие с политиките за обучение на възрастни в Европейския съюз. – В: Научни трудове на Института за държавата и правото. Т. XVI. Актуални правни проблеми. София: Институт за държавата и правото – БАН, 2017, ISSN 1314-6459, с. 262–278.;

2. Особености на сключването на трудов договор за обучение по време на работа. – В: Правото – традиции и перспективи. Сборник от Юбилейна научна конференция по повод на 25 години от създаването на Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. София: Сиела, 2018, ISBN 978-954-28-2626, с. 238–250.;

3. Трудовият договор за обучение по време на работа като форма за осъществяване на международно признати права на човека. – В: XXVII Международна научна конференция за млади учени 2018. Сборник научни трудове. София: Авангард прима, 2018, ISSN 1314-4669, с. 277–285;

4. Особености в предназначението на клаузата за изпитване и клаузата за обучение като част от съдържанието на трудовите договори по чл. 70 КТ и по чл. 230 КТ. – Право, политика, администрация, 2018, № 4, ISSN 2367-4601, с. 71–85 /в съавторство с Н. Лазарова/.

Актуалност на представения дисертационен труд:

Към момента в българската трудовоправна литература липсва самостоятелно монографично изследване на въпросите, които поставя уредбата на трудовия договор за обучение по смисъла на чл. 230-233 КТ, което пък обуславя актуалността на темата на представения дисертационния труд. Научните резултати, които извежда авторът на научния труд представляват „оригинален принос в науката“, каквото изискване е разписано в чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ.

Съдържание на дисертационния труд:

В **глава първа** в изследването си авторът е проследил развитието на правната уредба на професионалното образование и обучение като са разгледани действащите международни и вътрешни източници на уредбата в нейната динамика. Авторът посочва, че повишения интерес към въпросите на професионалната квалификация и преквалификация на работната сила е обуславен най-вече от появата на нови технологии и огромния обем на информация през ХХІ век, което води до това, че „полученото от човек образование бързо губи своята актуалност и знанието бързо „остарява“. И въпреки високия процент на безработица на пазара на труда работодателите трудно намират лица, които могат да извършват не само високотехнологични дейности, но и за нискоквалифицирани работи. Авторът обосновава значението на трудовия договор по чл. 230-233 КТ като възможност работодателят да намери нужните му работници, особено за дейности които не изискват специална, особено висока квалификация, като ги обучи по време на работа по определена професия или специалност.

Налице е аналитичност и задълбоченост на изследването, което авторът посвещава по отношение на въпросите, свързани с понятието за трудовия договор за обучение по чл. 230-233 КТ, съотношението му с други договори за професионална квалификация преквалификация, особеностите на сключването на договора в разглежданите хипотези. Интересна е тезата на автора за приложимостта на договора за обучение и за преквалификацията на работника или служителя.

В **глава втора** вниманието на автора е насочено към правните способности и особеностите на сключването на трудовия договор за обучение, спецификите на съдържанието на договора за обучение, както и на страните по него, като са направени съответни предложения *de lege ferenda*. Дисертантът подробно е изследвал възможните особености в основанията за недействителност на трудовия договор за обучение. Убедителна и обосновава е и тезата на автора, че уговарянето на трудовото възнаграждение на обучаващия по чл. 230, ал. 5 КТ се определя чрез прилагане на смесена система, включвайки елементи както на повременната така и на сделната система. И ако изчисленият въз основа на изпълнението на трудовите норми размер на трудовото възнаграждение е по-нисък от установения минимум на заплащането, тогава се прилага императивния минимум трудово възнаграждение в размер на 90% от МРЗ за страната.

Струва ми се, че въпросите относно дуалното обучение, които авторът разглежда в труда излизат извън предмета на изследването, заложен с темата на дисертационния труд. Би било достатъчно да се направи съпоставка между двата вида договори - за

обучение по време на работа и обучението чрез работа при дуалното обучение в една точка или параграф. Така обема на изложението би било по-стегнато и например с около сто страници по-малко.

Изследването на въпросите, свързани с особеностите на прекратяване на трудовото правоотношение по време и след завършването на обучението, авторът разглежда в **трета глава** от научния труд. Авторът обосновава неприложимостта на определени основания за прекратяване на трудовия договор по Кодекса на труда за трудовия договор за обучение – например по чл. 328, ал. 1, т.5, т. 6 КТ, тъй като работникът или служителът със сигурност не притежава както професионални качества за ефективното изпълнение на работата, така и необходимото образование или професионална квалификация за изпълняваната работа, преди сключването на трудовия договор за обучение. Но в опита да обоснове наличието на „специални прекратителни основания по чл. 236 в §2, т. 2 от труда, не намирам сериозни аргументи на автора за това, че разпоредбата на чл. 236 КТ въвежда допълнителни основания за прекратяване на трудовия договор с условия за обучение по време на работа.

Положителни характеристики на дисертационния труд:

Предимство на представения дисертационен труд е ползвания точен, внимателно прецизиран, но достъпен юридически език, което придава на разработката модерно звучене. Полемиката с несподеляни схващания е коректна и по възможност-обективна.

Положителна страна на дисертационния труд е, че е приложен задълбочен научен подход при анализиране на съдебната практика, постановена по въпросите на трудовия договор за обучение, както и проучването на голям обем правна литература.

В резултат на научното изследване са формулирани научни изводи и препоръки *de lege ferenda*, което предполага положителната характеристика на дисертационния труд.

Научен принос от съществено значение е, че представеният дисертационен труд е първото цялостно изследване на въпросите, които поставя уредбата на трудовия договор за обучение по смисъла на чл. 230-233 КТ, след промяната на правната уредба на този договор.

Задълбоченото изследване на въпроси, свързани със страните и съдържанието на трудовия договор за обучение, с основанията за неговата недействителност, дава възможност на автора да направи целесъобразни предложения за усъвършенстване на трудовото законодателство.

Предложението за създаване на нова разпоредба в ал. 3 на чл. 230 КТ с текст „В срока на обучението не се включва времето, през което работникът или служителът е бил в законоустановен отпуск“ заслужава подкрепа.

Към научните приноси на представения дисертационен труд може да се посочи и предложението от автора за създаване на нови законови основания за прекратяване на трудовия договор за обучение по време на работа, които да ползват и работодателя и работника или служителя.

Предложението de lege ferenda за допълване на разпоредбата на чл. 233 КТ уточняващата дума „**съответно**“ пред „действащото трудово законодателство към отношенията на страните по трудовия договор за обучение“, приемам като подкрепа на вече направеното такова от проф. Атанас Василев в статията „Трудов договор за ученичество“, а и самия автор е посочил този факт на стр. 159 от дисертацията.

Подкрепям и убедителната теза на автора, че уговарянето на трудовото възнаграждение на обучаващия по чл. 230, ал. 5 КТ се определя чрез прилагане на смесена система, включвайки елементи както на повременната така и на сделната система.

Като **критични бележки и препоръки към автора** на дисертационния труд могат да се посочат:

- че въпросите относно дуалното обучение, които авторът разглежда в труда излизат извън предмета на изследването, заложен с темата на дисертационния труд. Вярно е, че част от разпоредбите на чл. 230 и следващите от КТ уреждат и режима на дуалното обучение, но темата е само за трудов договор по време на обучение. Само съпоставка между двата вида договори - за обучение по време на работа и обучението чрез работа при дуалното обучение в една точка или параграф би направило по-стегнато изложението в съдържанието на труда.

- не намирам и сериозни аргументи на автора за това, че разпоредбата на чл. 236 КТ въвежда допълнителни основания за прекратяване на трудовия договор с условия за обучение по време на работа, както и че страните могат да предвидят основания за прекратяването му в самия договор.

Смятам, че трудът на Христо Банов на тема „Трудов договор за обучение по време на работа“ има безпорни научни достойнства и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ ППЗРАСРБ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Авторефератът на дисертационния труд е написан съобразно утвърдените изисквания в Българската научна литература.

Въз основа на гореизложеното, считам, че представеният дисертационен труд съдържа научни и научноприложни резултати, представлявайки оригинален принос в науката и като такъв отговаря на изискванията на чл.6, ал. 3 от ЗРАСРБ и чл. 21, ал. 1 от Правилника за прилагането му.

Изложеното ми дава основание да дам положителна оценка на качествата на рецензирания труд на докторанта и

ПРЕДЛАГАМ

на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Трудово право и общественно осигуряване“, професионално направление 3.6 Право, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки на Христо Николаев Банов, докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Гражданскоправни науки“ при Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“, Благоевград.

Благоевград

октомври 2019 г.

Член на научното жури:

(доц. д-р Верка Лазарова)